בס"ד

"הדף היומי לתולדותינו"

יום ג', ב' ב תשס"ד (24 בפברואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום, המהדורה החודשית של **"דע מאין באת..."**:[על המתרחש במאה ה**ארבע-עשרה** לסה"נ]

המבנים הפיאודליים, שהיוו תשתית לארגון הפוליטי בימי הביניים, הפכו במאה ה- 14 לכלי שרת בידי השלטון המרכזי. בשתיים מן המדינות המערביות, צרפת ואנגליה, בא הדבר לידי ביטוי בהופעת ניצנים ראשוניים של מוסדות ייצוגיים, בהחלשת כח ההתערבות של כס האפיפיור בענייני הממלכה ובאירגון מערכת המנהל המלכותי. באמצע המאה ה- 14 החל מאבק צבאי בין 2 ממלכות אלה, שעתיד היה להימשך כ- 100 שנה, ונודע בשם "**מלחמת מאה השנים**". גיבורת המלחמה הזאת היתה **ז'אן ד'ארק**, ונסתיימה המלחמה כמאבק לשחרור לאומי של האומה הצרפתית.

הגיבוש התרבותי והלאומי נראה רחוק יותר בספרד שהיתה, למעשה, עדיין 5 ממלכות: גרנאדה המוסלמית ו- 4 ממלכות נוצריות (ביניהן אראגון וקסטיליה) שנבדלו זו מזו בתרבותן ובמבנה הפוליטי שלהן. מאידך, איטליה – למרות פיצולה הפוליטי - כללה את המרכזים העשירים והמפותחים ביותר במערב. בשום אזור אחר באירופה לא היו כה הרבה ערים גדולות עצמאיות, כפי שהיו בצפון איטליה ובמרכזה. ערי מדינה כגון ונציה, פירנצה, ג'נובה או מילאנו היו מעצמות כלכליות בקנה-מידה בין-לאומי, שאחדות מהן אף שלטו באימפריות קולוניאליות באגן הים התיכון. כוחן נבע בעיקר ממערכת ענפה ומתוחכמת של מסחר בין-לאומי, של ייצור תעשייתי (במיוחד בתחום האריגים) ושל בנקאות שבאמצעותה שלטו למעשה במידה רבה בשוק הכספים הבין-לאומי.

מבחינה פוליטית, הארץ המפוצלת ביותר היתה גרמניה. היא נשלטה ע"י קיסר, שנשא את התואר "קיסר הקיסרות הרומית", והתיימר להנהיג את אירופה בתחום הפוליטי. למעשה היתה קיסרותו צירוף של מאות יחידות פוליטיות אוטונומיות, מהן דוכסויות ורוזנויות, ערים חופשיות, ונסיכי כנסייה ואבירים זעירים שליטים בטריטוריות שלהם. המסגרת המשותפת היתה במידה רבה תיאורטית בלבד.

על חופיו המזרחיים של אגן הים התיכון שלטה השולטאנות הממלוכית שבדרך כלל לא היוותה איום צבאי על מדינות אירופה. אולם במאה ה- 14 החלה התפשטותו של כח חדש ממזרח – העות'מאנים, שעתידים היו להפוך במאות הבאות לאיום העיקרי על המערב. באמצע המאה ה- 14 הם חצו כבר את הדרדנלים, ותקעו יתד בחצי האי הבלקאני. "מסעי צלב", שאורגנו ע"י מנהיגים שונים במערב כדי לבלמם, נסתיימו בדרך כלל בכישלון מוחלט, והאימפריה הביזנטית, מנהיגת הנצרות המזרחית, שהיתה הקרבן העיקרי של ההתחזקות העות'מאנית, החזיקה בקושי מעמד עד לנפילתה הסופית באמצע המאה ה- 15.

ההתפתחויות בתחום הדמוגרפי היו במידה רבה בסיס למשברים, שאיפיינו ההיסטוריה המערב-אירופית במישורים אחדים. מגמת הגידול באוכלוסיה של אירופה, שאיפיינה את היבשת בין המאות ה- 11 וה- 13, הלכה ודעכה בראשית המאה ה- 14. בשנת 1348 הגיעה מן המזרח המגפה האיומה, הידועה בכינוי "**המגפה השחורה**", וחיסלה במשך חודשים אחדים רבע עד שליש מכל אוכלוסיית היבשת. אירוע טראומטי זה השאיר רושם בל-יימחה על החברה האירפית, והשפיע לא-מעט על תהליכי השינוי שהתחוללו בה בשלהי ימי הביניים.

"קומה אלוקים, שופטה הארץ, כי אתה תנחל בכל הגוים." [תהלים פ"ב 8]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **שלישי**

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

בס"ד

"הדף היומי לתולדותינו"

יום ג', ב' ב תשס"ד (24 בפברואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

משבר מנהיגות בכנסיה – שגרם לגירוש מקום האפיפיורות מרומא לאביניון שבדרום צרפת – הוליד, בעזרת עלייתם של משכילים רבים, בעיקר באיטליה, תהליך "חילוֹן" יחסי של התַרבות. תהליך זה הגיע לשיאו ברנסאנס של המאה ה- 15. [ואלה תולדות ...2000]

"קומה אלוקים, שופטה הארץ, כי אתה תנחל בכל הגוים." [תהלים פ"ב 8]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **שלישי**

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל